

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

R. P. Thomæ Tamburini Societatis Iesu Siculi Caltanisettensis, In Alma Vniversitate nobilis Civitatis Messanæ, Theologiæ Primarij Professoris. Explicatio Decalogi Duabus distincta partibus

In qua omnes ferè conscientiæ casus, ad decem Præcepta pertinentes,
mira brevitate, claritate, & quantum licet, benignitate declarantur

Continens sex Libros posteriores in Decalogum, id est, expositionem
præceptorum secundæ tabulæ

Tamburini, Tommaso

Monachii, Anno M.DC.LIX.

Vbi an liceat Christiano dare Turcis ad usuram, num. 11.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39995

3. Dixi iterum (ex mera liberalitate) nam proh quam periculosum est, ne, si hæc petitio vel pactum sit ante mutuum, degeneret in obligationem; nam propterea dictum modo est (per se, & speculatiue) in praxi enim omnino explodendum est ejusmodi pactum, vel præcedens petitio, quamvis signis & imperfectis verbis insinuata; quia hæc in praxi notant obligationem &c. Quod si in eas pactum obligans mutuatarium, ut omnino det aliquid ex gratitudine, clara e est vsura, quia clare superaddis obligationem; & merito Valentia f docet, esse illicitum, in mutuo petere, quasi ex iustitia, amorem & benevolentiam, quia ex mutuo non debetur amor, nisi ex debito morali & libero, non ex obligatione; multo igitur magis erit vsura, mutuare cum pacto, ut mutuatarium frequentet tuum molendinum, ut emat à tali officina merces, &c. quia hæc essent gravamina supra sortem.

e Laym. l. 4. tr. 10. de Simenia. c. ult. §. n. 2. & 9. f Val. t. 3. d. 4. q. 27. p. 2.

Mutuare cum pacto, ut fiat, quod debetur ex charitate.

9. Colligo secundò, an liceat pacisci, ut mutuatarium soluat, seu faciat, quod debet ex charitate. Medicus v. g. ex charitate debet mederi pauperi infirmo, si non sit alius, qui medeatur; Medico igitur huic licitè possumus dare mutuum, ea lege, ut ultra sortem ei pauperi opem ferat? respondeo, licitè ex Molina, g, illicitè & injustè ex Navarra h. Ratio huius est, quia sic adderemus onus ex iustitia,

cum antea solum fuerit ex charitate; ratio Molinae est, quia cum medicus absolutè mederi debeat, non iudicatur moraliter superadditum ipsi esse onus novum. Vtrumque probabile.

g Molin. d. 509. Caramuel. lib. 2. Theo. mor. n. 736. h Navarr. lib. 3. c. 2. n. 351.

Mutuare cum pacto, ut fiat, quod debetur ex iustitia; ubi

An liceat Christiano, dare Turcis ad vsuram?

10. Sed quid, si pactum sit, ut fiat id, quod ex iustitia quis debet? debet v. g. Petrus tibi 50. potesne illi mutuare alia 50. cum pacto, ut soluat centum? respondeo, posse: quia tunc non petis illa 50. ex vi mutui, sed ex vi iustitiæ, ante mutuum; hinc addit Navarra l, te posse mutuare cum vsura ei, cum quo bellum iustum geris; sicut enim vi & bello illum spoliare potes, ita & vsuris.

i Mol. ib. Dicast. l. 2. de iust. tr. 10. d. 2. dn. 3. n. 82. l Navar. ib. n. 146.

11. Quædam matrona subministrabat hic Panormi pecuniam cum vsura Turcæ cuidam, prætextu, quod in Turcas nos iustum bellum habemus, ut illi nescio quis Confessarius posse insinuaverat. Profecto si Confessarius indoctus fuit, errasse mirum non est: si doctus, Navarra dictum debuit expendere, qui de hostibus loquitur, quos mutuatarium spoliare potest, non verò de his Turcis inter Christianos, nos sub captivitate degentibus, in quos nullum

nullum bellum justum habemus, cum pertineant, dum sunt captivi, ad communitatem nostram, non vero ad communitatem Turcarum. Potest *mm* quidem captivus Christianus à Turca suo Domino aliquid furtim accipere in compensationem sui famulatus, ademptæque libertatis, & valde *m* probabiliter, non aliquid solum, sed quidquid poterit, idque ob præsumptam principis voluntatem, cuius est, hostes communes debellare, & spoliare; qui mavult, ea Turcarum bona, ad quæ dicitur princeps jus habet, esse apud Christianum, quàm apud Turcam inimicum: quare ex hoc titulo quilibet Christianus, etiam non servus, poterit ibi apud Turcas existens (præscindendo ab alio inconvenienti) vsuris eos spoliare. At verò quoad Turcas apud nos conviventes, sicuti nec causa libertatis, nec causa præsumptæ principis voluntatis, ab ijs aliquid surripere potest, unde te princeps, ut furem puniret, si quid illis auferres, ita nec poteris vsuris, vel quibuscumque fictis contractibus rei familiaris detrimentum iisdem asferre.

mm Filliac. Caiet. Azor, apud Dian. p. 7. tract. 7. resol. 11. *m* Molin. Less. Machad. quos citat sequiturque ibid. Diana & alij p. 5. t. 13.

Mutuare cum pacto aliquid faciendi &c.

12. Colligo tertio, an hic contractus sit licitus? do tibi mutuum sub onere, quod justo pretio colas meos agros. Scorus enim, & alij apud Dica-

stillum *n* approbant hunc contractum, probantque communi praxi, qua Domini dant mutuas pecunias rusticis hyeme, cum pacto, ut agros ipsorum Dominorum colant: sed profecto non video, qua ratione liberari id possit (si aliud non addas) ab vsura: jam enim aliud gravamen præter sortem adijcis; liberari igitur debet *o* solum ex compensatione gravaminum. Dominus enim priuat se sua pecunia, & subit gravamina duo: primo, ut non repetat pecuniam ante tempus, quo agri solent coli, etiam si indigeat: secundo, ut non admittat alios rusticos, quos possit, ad agros colendos: adde & tertium, quo se obligat Dominus ad dandum reliquum pecuniæ, & ad illam pecuniam inveniendam, si forte ea careat, ne scilicet defraudet rusticum promissione. Si ergo Dominus hæc gravamina subit, non erit injustitia, ad illud onus colendi agros rusticum obligare.

n Dicast. l. 2. tr. 10. d. 2. num. 120.
o Caram. l. 2. Theol. mor. n. 748.

De intentione lucri supra sortem, ex parte unius tantum ex contrahentibus.

13. Si tum mutuans, tum mutuarius intendat dare & recipere dictum lucrum ex vi justitiæ, utrosque peccare; si verò ex alio titulo, neutrum delinquere, jam patet ex dictis. At insurgunt adhuc duæ difficultates.

Altera: si mutuarius det tanquam ex justitia, mutuans tamen verè & sine dolo ignorans talem dantis animum, accipiat, tanquam traditum ex liberali-